

ПРОГРАМ ЗА ПОЛАГАЊЕ ПРИЈЕМНОГ ИСПИТА ИЗ ХЕМИЈЕ

Основне хемијске законитости
Структура атома
Хемијска веза и структура молекула
Раствори
Хемијска кинетика
Хемијска термодинамика
Класификација неорганских једињења
Раствори електролита
Киселине и базе
Равнотеже у растворима електролита
Засићени угљоводоници
Незасићени угљоводоници – алкени и алкини
Циклоалкани и циклоалкени
Ароматични угљоводоници
Алдехиди и кетони
Алкохоли и феноли
Карбонске киселине, естри
Угљени хидрати

РАЧУНСКИ ЗАДАЦИ

Релативна атомска, молекулска и формулска маса.
Мол. Моларна (молска) маса.
Извођење емпиријских и молекулских хемијских формула на основу процентног (масеног) састава једињења.
Стехиометријска израчунавања.
Начин изражавања садржаја растворене супстанце у раствору.
pH – вредност раствора.
Производ растворљивости.
Састављање једначина редокс реакција.

1) Авогадров закон гласи:

- a) под истим условима (притисак и температура) једнаке запремине различитих гасова садрже исти број молекула
- b) при истим условима температуре и притиска, запремина гасова који међусобно реагују као и запремине гасовитих производа реакције стоје у односу простих целих бројева
- c) када се два елемента једине и дају неколико једињења различите масе једног једињења које се једине са одређеном масом другог елемента стоје међусобно у односу простих целих бројева

2) Запремина једног мола гаса, при нормалним условима ($p=101325 \text{ Pa}$ и $T=273,16 \text{ K}$) износи:

- a) $24,14 \text{ dm}^3$
- б) $24,14 \text{ g}$
- в) $22,414 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$

3) Апсолутна температура тачке мржњења воде је:

- a) $373,16 \text{ K}$
- б) $283,16 \text{ K}$
- в) $273,16 \text{ K}$

4) Универзална гасна константа изражена у јединицама међународног система има вредност:

- a) $8,314 \text{ Pa}\cdot\text{m}^3/\text{mol}\cdot\text{K}$
- б) $8,314 \text{ N}/\text{mol}\cdot\text{K}$
- в) $8,314 \text{ N}/\text{m}$

5) Јединица количине супстанце је:

- а) килограм
- б) литар
- в) мол

6) Један мол атома је:

- a) 31 g фосфора
- б) 18 g кисеоника
- в) 44 g калцијума

7) Колико молекула има у једном молу воде:

- a) 18
- б) 3
- в) $6,022 \cdot 10^{23}$

8) Која од наведених маса супстанци одговара количини од $0,5$ мол молекула:

- a) 9 g воде
- б) 40 g угљендиоксида
- в) 10 g угљендисулфида

9) Хлор има редни број 17 и електронску конфигурацију:

- A) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5$
- б) $1s^2 2s^2 2p^6 3s^1 3p^5 3d^1$
- в) $1s^2 2s^2 2p^5 3s^2 3p^6$

10) Маса електрона, m_e је реда величине:

- A) 10^{-31} kg
- б) 10^{-27} kg
- в) 10^{-24} kg

11) Наелектрисање електрона је реда величине:

- A) 10^{-19} C

- б) 10^{-21} С
- в) 10^{-28} С

12) Изотопи су атоми чија језгра садрже:

- а) исти број протона и исти број неутрона
- б) различити број протона али исти број неутрона
- в) исти број протона али различити број неутрона

13) Масеним бројем назива се:

- а) број протона и електрона у атому
- б) број протона и неутрона у језгру
- в) број неутрона и електрона у атому

14) Електрон се понаша:

- а) само као честица
- б) само као талас
- в) и као талас и као честица

15) Протони и електрони имају шарже:

- а) једнаке по величини али супротних знакова
- б) једнаке по величини и истих знакова
- в) различите по величини али супротних знакова

16) Атом је електронеутралан зато што је:

- а) број протона у једном атому једнак броју неутрона
- б) број протона у једном атому једнак броју електрона
- в) број позитрона једнак броју неутрона у атомском језгру

17) Јонска веза се не сме приказивати цртицом јер нам цртица симболизира само ковалентну везу. Дакле, формула кухињске соли је:

- а) Na-Cl
- б) Na⁺Cl⁻
- в) Na⁺-Cl⁻

18) Код двоструке везе разликујемо:

- а) 2π – везе
- б) 1σ – везу и 1π – везу
- в) 1σ – везу и 2π – везе

19) Sp³ – хибридне орбитале усмерене су према теменима:

- а) правилног тетраедра
- б) октаедра
- в) квадрата

20) Прави раствори су хомогени системи и могу се састојати:

- а) из једне компоненте
- б) из две или више компоненти
- в) искључиво из две компоненте

21) Потпуно нерастворних супстанци:

- а) има
- б) није утврђено
- в) нема

22) Концентрација раствора је:

- a) збир масе растворка и растварача
- б) маса растворка
- в) број молова растворене супстанце у 1 dm³ раствора

23) Раствор је 10 %-тни ако садржи:

- a) 7,5 g NaCl у 100 g раствора
- б) 3,0 g шећера у 100 g раствора
- в) 25,0 g шећера у 250 g раствора

24) У 400 g 40 %-тног раствора, маса растварача је:

- a) 180 g
- б) 60 g
- в) 240 g

25) Раствор КОН који у 1 dm³ раствора садржи 0,56 g КОН је:

- a) 0,1 mol/dm³
- б) 0,001 mol/dm³
- в) 0,01 mol/dm³

26) Ознака "aq" значи:

- a) да је јон у раствору хидратисан
- б) да је јон у раствору дехидратисан
- в) да је раствор засићен

27) Израчунати оксидациони број арсена у Na₃AsO₃. Резултат је:

- a) + 5
- б) + 3
- в) + 4

28) Колики је оксидациони број азота у натријумнитриту?

- a) 3
- б) 5
- в) 7

29) Оксидациони број може имати:

- a) само позитиван знак
- б) позитиван и негативан знак
- в) позитиван, негативан знак и вредност нула

30) Атом веће електронегативности у односу на атом мање електронегативности има оксидациони број:

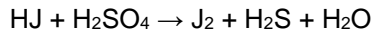
- a) позитиван
- б) негативан
- в) није утврђен

31) Одредити коефицијенте у следећој оксидоредукционој једначини и заокружити тачан одговор:

- a) $2\text{MnO}_2 + \text{HCl} \rightarrow 2\text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$
- б) $\text{MnO}_2 + 4\text{HCl} \rightarrow \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 2\text{H}_2\text{O}$
- в) $2\text{MnO}_2 + \text{HCl} \rightarrow \text{MnCl}_2 + \text{Cl}_2 + 3\text{H}_2\text{O}$

32) Саставите једначину реакције оксидације јодоводоника помоћу концентроване сумпорне киселине и заокружити тачан одговор. Реакција тече по шеми:

- a) $8\text{HJ} + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow 4\text{J}_2 + \text{H}_2\text{S} + 4\text{H}_2\text{O}$
- б) $6\text{HJ} + 3\text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{J}_2 + 2\text{H}_2\text{S} + \text{H}_2\text{O}$
- в) $3\text{HJ} + 2\text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{J}_2 + \text{H}_2\text{S} + 8\text{H}_2\text{O}$

33) Катализатор је супстанца која:

- a) се троши током реакције коју катализује
- б) не утиче на ток реакције
- в) убрзава реакцију

34) Хемијска реакција је бржа:

- a) ако је енергија активације мања
- б) ако је енергија активације већа
- в) ако се енергија активације не мења

35) У равнотежном систему $2 \text{NO}_2 \rightarrow 2 \text{NO}_{(g)} + \text{O}_{2(g)}$, повећањем притиска, концентрација NO_2 се:

- a) повећава
- б) смањује
- в) не мења се

36) Помоћу ле-Шателјеовог принципа могу се предвиђати:

- a) квалитативне промене у саставу система под утицајем спољних чинилаца
- б) боја неорганских супстанци
- в) рН средине

37) Катализатори:

- a) мењају стање равнотеже
- б) не мењају стање равнотеже, тј. састав равнотежног система
- в) утичу на састав равнотежног система

38) Пар обрнуто усмерених стрелица у једначини указује:

- a) да се ради о процесима који иду до краја
- б) да се ради о процесима који не иду до краја
- в) да се ради о иреверзибилним процесима

39) рН раствора представља:

- a) вредност производа концентрације јона H^+ и јона OH^-
- б) концентрацију OH^- -јона
- в) негативан декадни логаритам концентрације H^+ -јона

40) Колики је рН раствора који у 100 cm^3 садржи 10^{-3} mol/dm^3 јона водоника:

- а) 2
- б) 3
- в) 4

41) Заокружи ону вредност рН која одговара базном раствору:

- а) pH = 13
- б) pH = 1
- в) pH = 10^{-5}

42) Индикатори су:

- а) супстанце које мењају боју у зависности од концентрације H^+ и OH^- јона у раствору
- б) смеше слабе киселине и њене соли са јаком базом
- в) смеше јаке базе и њене соли са јаком киселином

43) По хемијском саставу, индикатори су:

- а) јаке киселине и базе чији је степен дисоцијације већи од 90 %
- б) слабе органске киселине или базе, чији недисоцирани молекули имају једну, јони другу боју
- в) обично смеше слабе киселине и њене соли са јаком базом

44) Најједноставнији начин за одређивање рН раствора је:

- а) помоћу универзалних индикатора
- б) помоћу лакмусове хартије
- в) помоћу рН-метра

45) Која је рН вредност чисте воде?

- а) 14
- б) 1
- в) 7

46) Натријумхлорид у воденом раствору:

- а) реагује кисело
- б) реагује базно
- в) не хидролизује

47) Највише хидролизују соли:

- а) јаких киселина и слабих база
- б) слабих киселина и јаких база
- в) слабих киселина и слабих база

48) Степен хидролизе Na_2CO_3 у односу на степен хидролизе NaHCO_3 је:

- а) већи
- б) мањи
- в) исти је

49) Пуфери или регулатори су:

- а) супстанце које служе као извори H^+ -јона
- б) раствори који се састоје из смеше слабе киселине и њене соли и који имају особину да се опиру промени концентрације водоничних јона
- в) супстанце које служе као извори OH^- -јона

50) Оксиди су једињења која настају:

- а) реакцијом елемената са кисеоником
- б) реакцијом елемената са водоником
- в) реакцијом елемената са водом

51) По Бренштедовој теорији, киселине:

- а) при растварању у води увек ослобађају водоник
- б) садрже водоников јон и још неки катјон
- в) могу да предају протон некој другој супстанци

52) Базе су, по Бренштедовој теорији:

- а) супстанце које везују протон
- б) супстанце које у воденом раствору ослобађају хидроксилну групу
- в) супстанце које поред хидроксилне групе садрже и друге анјоне

53) Теорију електролитичке дисоцијације поставио је:

- а) Хајзенберг
- б) Шредингер
- в) Аренијус

54) Степен дисоцијације представља:

- а) однос између броја молекула дисосованих у јоне и укупног броја молекула у раствору
- б) однос између броја молекула и укупног броја молекула дисосованих на јоне
- в) однос између броја јона и укупног броја молекула дисосованих у јоне

55) Када се елементи класификују по величини својих стандардних потенцијала добија се један систем у коме се водоник налази:

- а) негде у средини напонског низа елемената
- б) на крају напонског низа елемената
- в) на почетку напонског низа елемената

56) У засићеном раствору среброхлорида, концентрација Ag^+ -јона је:

- а) једнака концентрацији Cl^- -јона и концентрацији укупно раствореног AgCl
- б) мања од концентрације Cl^- -јона, а једнака концентрацији укупно раствореног AgCl
- в) већа и од концентрације Cl^- -јона и укупно раствореног AgCl

57) Производ растворљивости је производ концентрација јона у засићеном раствору тешко растворене соли и он је:

- а) стална величина на сталној температури
- б) променљива величина на сталној температури
- в) стална величина на променљивој температури

58) Растворљивост PbJ_2 на 291,16 К износи $3,9 \cdot 10^{-5} \text{ mol/dm}^3$. Израчунати концентрацију јона јода у засићеном раствору PbJ_2 , ако се узме да је његова дисоцијација потпуна:

- а) $3,9 \cdot 10^{-5} \text{ mol/dm}^3$
- б) $7,8 \cdot 10^{-5} \text{ mol/dm}^3$
- в) $8,7 \cdot 10^{-5} \text{ mol/dm}^3$

59) Периодни систем има:

- a) шест периода
- б) седам периода
- в) осам периода

60) Од наведених гасова најлакши је:

- a) хелијум
- б) азот
- в) водоник

61) Кисеоник је заступљен у саставу ваздуха са:

- a) 14 %
- б) 16 %
- в) 8 %
- г) 21 %

62) Соли угљене киселине су:

- a) карбонити
- б) карбонати
- в) карбонили

63) Молекули хлора су:

- a) једноатомни
- б) двоатомни
- в) троатомни

64) “Живи креч” је:

- a) CaO
- б) Ca(OH)₂
- в) NaOH

65) Густина воде је највећа на:

- a) 4°C
- б) 18°C
- в) 25°C

66) Угљеникови атоми у органским једињењима, према броју угљеникових атома за који су везани могу бити:

- a) примарни и секундарни
- б) примарни, секундарни, терцијарни и кватенерни
- в) терцијарни и кватенерни

67) Угљеникови атоми који су међусобно повезани простом σ (сигма) везом су:

- a) sp^2 хибридизовани
- б) sp^3 хибридизовани
- в) sp хибридизовани

68) При сагоревању 16 g метана настаје:

- a) 1 мол H₂O
- б) 0,5 мола H₂O
- в) 2 мола H₂O

69) Заокружити засићене угљоводонике?

- a) CH₄
- б) C₂H₂
- в) C₄H₁₀

70) Рационална структурна формула 2-метил-бутана (изопентана) је:

- a) CH₃CH₂CH₂CH₃
- б) CH₃CH(CH₃)CH₂CH₃
- в) CH₃C(CH₃)₂CH₃

71) Заокружи једињење које спада у незасићена једињења?

- a) C₂H₅OH
- б) C₆H₆
- в) C₄H₈

72) Једињење под називом 2,4-диметил-5-етил-2-хептен је:

- a) алкан
- б) диен
- в) алкен

73) Који тип реакција је карактеристичан за алкене?

- a) супституција
- б) адисија
- в) полимеризација

74) Која од датих реакција представља реакцију адисије?

- a) C₂H₆ + Cl₂ → C₂H₅Cl + HCl
- б) C₂H₄ + Cl₂ → C₂H₄Cl₂
- в) nCH₂=CH₂ → [-CH₂-CH₂-]_m

75) Колико се грама брома троши за реакцију са 2,8 dm³ етена?

- a) 25
- б) 20
- в) 40

76) Који је општи назив овог типа реакције, CH₃-CH=CH₂ + Br₂ → CH₃CHBrCH₂Br, и како се назива добијено једињење?

- a) адисија и 1,2-дибром-пропан
- б) супституција и 1,1-дибром-пропан
- в) полимеризација и 1,2-дибром-бутан

77) Алкени могу да ступају у реакције:

- a) полимеризације
- б) оксидације
- в) адисије

78) Оксидациони бројеви угљеникових атома у молекулу етина су:

- a) -1
- б) +1
- в) +2

79) У реакцији хидрогенизације алкина као крајњи производ добија се:

- a) алкохол

- б) киселина
- в) алкан

80) Циклолакани и циклоалкени спадају у групу:

- а) карбоцикличних органских једињења
- б) ацикличних органских једињења
- в) хетероцикличних органских једињења

81) Бензен је:

- а) јако реактиван и нестабилан
- б) јако реактиван и стабилан
- в) слабо реактиван и стабилан

82) Потпуном адицијом водоника на бензен у присуству никла на повишеној температури и притиску настаје:

- а) циклохексан
- б) циклохексен,
- в) алкохол

83) Заокружи једињење које представља нитро-бензен?

- а) $C_6H_5CH_3$
- б) $C_6H_5NH_2$
- в) $C_6H_5NO_2$

84) Реакција сулфоновања бензена је реакција:

- а) адиције
- б) супституције
- в) естерификације

85) Алкохоли и феноли поседују следећу функционалну групу:

- а) карбоксилну
- б) карбонилну
- в) хидроксилну

86) Које једињење има исту емпиријску формула као етанол?

- а) ацетон
- б) диметил-етар
- в) етанал

87) Метанал се може добити оксидацијом:

- а) етанола
- б) ацетона
- в) метанола

88) Оксидацијом секундарних алкохола као први производи настају:

- а) кетони
- б) алдехиди
- в) киселине

89) Заокружити фенол у следећем низу?

- а) $C_6H_5CH_3$
- б) $C_6H_5NH_2$

в) C₆H₅OH

90) Према IUPAC-овој номенклатури имена алдехида изводе се тако што се на име алкана са истим бројем угљеникових атома дода наставак:

- а) ал
- б) ол
- в) ин

91) Оксидацијом алдехида и кетона добијамо:

- а) феноле
- б) карбоксилне киселине
- в) естре

92) Које од датих једињења је кетон?

- а) HCHO
- б) (CH₃)₂C=O
- в) CH₃CHO

93) Дата реакција, C₂H₅OH + HO–NO₂ ↔ C₂H₅ONO₂+H₂O, представља реакцију:

- а) полимеризације
- б) адиције
- в) естерификације

94) Триглицериди су по хемијском саставу:

- а) естри
- б) етри
- в) угљени хидрати

95) Водени раствори карбоксилних киселина показују:

- а) неутралну реакцију
- б) киселу реакцију
- в) базну реакцију

96) Ароматичне карбоксилне киселине у свом саставу садрже прстен:

- а) циклохексана
- б) бензена
- в) циклохексена

97) Које од наведених једињења представљају незасићене карбоксилне киселине?

- а) CH₂=CHCOOH
- б) CH₃(CH₂)₃COOH
- в) CH₃(CH₂)₇CH=HC(CH₂)₇COOH

98) Хиралан (асиметричан) угљеников атом је везан за:

- а) четри различите групе
- б) четири исте групе
- в) две исте и две различите групе

99) Моносахариди су:

- а) полихидроксилни угљоводоници
- б) полихидроксилни алдехиди и кетони
- в) полихидроксилни алкохоли и киселине

100) Непотпуном хидролизом скроба добијамо:

- а) сахарозу
- б) галактозу
- в) малтозу